

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ПРАЦІ
ІМЕНІ Ю.І. КУНДІЄВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою ДУ «Інститут медицини праці
імені Ю.І. Кундієва НАМН України»
протокол № 7 від 25 травня 2022 р.

Голова Вченої ради,
т.в.о. директора ДУ «Інститут медицини праці
імені Ю.І. Кундієва НАМН», доктор медичних наук, професор
К.Є. Іщейкін

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА»**

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Спеціалізація: «Гігієна та професійна патологія»

Курс: 2, навчальний семестр: 3; курс – 3, навчальний семестр: 5

Навчальний рік: 2024–2025

Кількість кредитів ЄКТС: 2

Мова навчання: українська

КИЇВ – 2022

Розробники:

Демецька Олександра Віталіївна, доцент кафедри медицини праці, психофізіології та медичної екології Національного університету охорони здоров'я імені П.Л. Шупика, кандидат біологічних наук

Ніколов Микола Олександрович, старший науковий співробітник лабораторії гігієни і фізіології змінної праці ДУ «ІМП імені Ю.І. Кундієва НАМН України, кандидат технічних наук

Abstract

Faculty VNT /Course Code – «Pedagogical practice»

2024-2025

Course Description

Pedagogical practice in the system of higher education at the third educational and scientific level is a stage of practical and professional training of graduate students for scientific and pedagogical activities. During the period of study in graduate school, the postgraduate student is obliged to fulfill all the requirements of the educational and scientific program, including the acquisition of theoretical knowledge, practical skills, abilities and other competencies sufficient to perform educational, methodological and organizational work; to master the methodology of scientific and pedagogical activities.

Опис навчальної дисципліни «Викладацька практика»

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Освітньо-науковий рівень	Третій	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Спеціальність Спеціалізація	222 «Медицина» «Гігієна та професійна патологія»	
Освітньо-наукова програма	«Медицина»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2,3	2,3
Семестр	3,5	3,5
Лекційні заняття	-	-
Практичні, семінарські заняття	20	20
Консультації	-	-
Самостійна робота	40	40
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисципліни «Гігієна та професійна патологія», що передбачає набуття поглиблених фундаментальних знань з питань гігієни та професійної патології, а також дисциплін «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень в медицині» та «Методологія управління науковою діяльністю (на моделі гігієни та професійної патології)», що сприяють формування здатності до науково-професійного самовдосконалення, розвитку індивідуальних здібностей: мотиваційно-ціннісних, когнітивних та творчих компетентностей, а також здатності до засвоєння, системного аналізу та критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – набуття навичок та вмінь викладацької діяльності як способу впровадження новітніх знань та власних наукових доробків.

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є етапом практичної та професійної підготовки аспірантів до науково-педагогічної діяльності. Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

- вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосування їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача
- розробка, вдосконалення та викладання окремих тем навчальних дисциплін (відповідно до профілю та теми дисертаційної роботи)
- навчально-методична робота, ознайомлення з особливостями й принципами організації навчального та виховного процесів у закладах вищої освіти.

3. Компетентності, які отримують аспіранти після вивчення навчальної дисципліни «Викладацька практика»:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до науково-професійного самовдосконалення,

розвитку індивідуальних здібностей: мотиваційно-ціннісних, когнітивних та творчих.

- ЗК 2. Здатність до освоєння, системного аналізу і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.

- ЗК 6. Здатність до спілкування з колегами, широким академічним товариством та громадськістю на міжнародному рівні для реалізації інноваційного проекту або вирішення наукової проблеми.

Фахові компетентності:

- ФК 7. Здатність представлення наукових досліджень в усній і письмовій формі відповідно до національних та міжнародних стандартів.

- ФК 9. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

- ФК 10. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Під час вивчення дисципліни аспірант має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

- ПРН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

- ПРН2. Визначати основоположні поняття галузі знання, критично осмислювати проблеми галузі знання та проблеми на межі предметних галузей, виокремлювати і характеризувати теоретичний/емпіричний та фундаментальний/прикладний виміри галузі знання. Усвідомлювати філософські засади сучасного наукового знання, наукової раціональності, наукової картини світу, природничих, медичних і соціогуманітарних моделей сучасного наукового дискурсу.

- ПРН6. Розуміти і використовувати англійську мову для здобуття і передавання фахової інформації. Репрезентувати результати власних наукових досліджень англійською мовою у письмовій формі: складати план-конспект, готувати слайди презентацій; грамотно оформлювати наукові тексти англійською мовою (тези, статті, анотації, реферати, ін.) відповідно до сучасних вимог. Демонструвати високу культуру англійськомовного академічного письма.

- ПРН7. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство. Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.

- ПРН9. Впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

- ПРН10. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство. Організовувати освітній процес. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни дисертант повинен:

знати: методику організації навчального і виховного процесів у закладах вищої освіти; складові та зміст викладацької діяльності; сучасні техніки підготовки й проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів; основи навчально-методичної та науково-дослідницької діяльності у закладах вищої освіти.

вміти: структурувати та дидактично грамотно перетворювати наукові знання у навчальний матеріал; раціонально диференціювати й систематизувати навчальні задачі; застосовувати новітні освітні технології, методи та засоби інтерактивного навчання, розробляти ситуаційні вправи, тестові завдання; розробляти навчальні та робочі програми навчальної дисципліни; визначати структурні елементи лекційного, семінарського, практичного заняття відповідно до встановленої мети; розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи розробляти й застосовувати прогресивні системи діагностики, контролю та оцінювання ефективності навчання; оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької діяльності.

5 Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік (захист звіту).

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Навчальна та методична робота в діяльності науково-педагогічного працівника

Тема 1. Організація навчальної та методичної роботи структурного підрозділу навчального закладу (кафедра, факультет). Ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності. Навчально-методичний комплекс дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю)).

Тема 2. Методичне забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських, лабораторних занять, самостійної роботи).

Підготовка до проведення лекційних, семінарських, практичних занять (підбір і використання сучасних наочних матеріалів в процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні тощо). Програми Microsoft Office: робота з офісним пакетом додатків для створення наочного матеріалу.

Тема 3. Хмарні технології для дистанційного навчання та методичної роботи. Технології електронного навчання. Участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

Тема 4. Інтерактивні форми роботи зі студентами. Фронтальні технології, технології колективно-групового навчання, технології ситуативного навчання, технології навчання у дискусії.

Тема 5. Академічна свобода. Академічна доброчесність. Курсові та кваліфікаційні роботи. Тематика, інструктивно-методичні матеріали до виконання курсових та кваліфікаційних робіт та їх захисту. Поточний контроль знань студентів (тести, запитання з повною відповіддю тощо).

Змістовий модуль 2. Науково-педагогічна та організаційна робота в діяльності науково-педагогічного працівника.

Тема 6. Моніторингові дослідження освітньої тематики. Педагогічний аналіз як функція управління цілісним педагогічним процесом. Контроль якості проведення занять. Взаємовідвідування як ефективна форма вивчення досвіду колег, взаємоконтролю і взаємонавчання з метою вдосконалення педагогічної майстерності.

Тема 7. Методи вивчення умов, принципів, способів формування особистості студента. Психолого-педагогічне спостереження та психолого-педагогічний експеримент.

Тема 8. Система виховної роботи закладу вищої освіти. Виховні заходи для студентів академгрупи. Заходи культурно-спортивного спрямування. Профорієнтація.

Тема 9. Інтеграція науково-педагогічних працівників у міжнародну наукову спільноту. Академічна мобільність. Організація та проведення наукових заходів: семінарів, круглих столів, конференцій, конгресів.

Тема 10. Програми професійного розвитку для науково-педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації. Стажування.

7. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем						Кількість годин для денної / заочної форми навчання					
		всього		лекції		практичні		консультації		самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовний модуль 1 Навчальна та методична робота в діяльності науково-педагогічного працівника											
1	Організація навчальної та методичної роботи структурного підрозділу навчального закладу					2				4	
2	Методичне забезпечення вивчення навчальної дисципліни					2				4	
3	Хмарні технології для дистанційного навчання та методичної роботи					2				4	
4	Інтерактивні форми роботи зі студентами					1				4	
5	Академічна свобода та академічна доброчесність					2				4	
	Модульний контроль 1					1					
	Разом за змістовним модулем 1	30				10				20	
Змістовний модуль 2 Науково-педагогічна та організаційна робота в діяльності науково-педагогічного працівника											
6	Моніторингові дослідження освітньої тематики					2		1		4	
7	Методи вивчення умов, принципів, способів формування					1		1		4	

	особистості студента									
8	Система виховної роботи закладу вищої освіти				2				4	
9	Інтеграція науково-педагогічних працівників у міжнародну наукову спільноту				3				4	
10	Програми професійного розвитку для науково-педагогічних працівників				1				4	
	Модульний контроль 2				1					
	Разом за змістовним модулем 2	30		-	10				20	
	Усього годин за дисципліну	60			20				40	

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Складання індивідуального плану проходження практики	3
2	Розробка лекції за темою дисертаційного дослідження для онлайн-платформи Zoom	4
3	Розробка плану семінарського заняття	3
4	Розробка плану лабораторного заняття	3
5	Застосування онлайн-платформ та програм для перевірки матеріалів дослідження на антиплагіат	3
6	Взаємовідвідування як форма взаємоконтролю і взаємонавчання (відвідування та аналіз занять)	4
7	Проведення навчальних занять	4
8	Програми професійного розвитку для науково-педагогічних працівників	3
9	Підготовка матеріалів дисертаційного дослідження для участі у науковій (науково-практичній) конференції	4
10	Модульний контроль	3
	Разом:	30

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Організація навчальної та методичної роботи структурного підрозділу навчального закладу	4
2.	Методичне забезпечення вивчення навчальної дисципліни	4
3.	Хмарні технології для дистанційного навчання та методичної роботи	4
4.	Інтерактивні форми роботи зі студентами	4

5	Академічна свобода та академічна добросесність	4
6	Моніторингові дослідження освітньої тематики	4
7	Методи вивчення умов, принципів, способів формування особистості студента	4
8	Система виховної роботи закладу вищої освіти	4
9	Інтеграція науково-педагогічних працівників у міжнародну наукову спільноту	4
10	Програми професійного розвитку для науково-педагогічних працівників. Написання та оформлення звіту з педагогічної практики	4
	Разом:	40

10 Індивідуальні завдання

В рамках навчальної дисципліни індивідуальні завдання не передбачені.

11. Методи навчання

Видами навчальної діяльності аспірантів згідно з навчальним планом є: практичні заняття; консультації, самостійна робота.

Основну функцію науково-методичного забезпечення викладацької практики виконують навчально-методичні комплекси відповідних дисциплін. З метою належного проведення педагогічної практики аспірантами на факультеті існують інструктивні матеріали щодо проходження практики аспірантами спеціальності «Медицина» як у паперовому, так і електронному вигляді.

12. Методи контролю.

При оцінюванні навчальної діяльності аспірантів перевага надається стандартизованим методам контролю, зокрема, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в реальних умовах.

Підсумковий контроль здійснюється у формі: заліку (захист звіту).

Розподіл балів, які отримують аспіранти.

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль 1 Навчальна та методична робота в діяльності науково-педагогічного працівника		0-30
1.	Оформлення матеріалу практичного завдання.	0-15
2.	Оформлення матеріалу практичного завдання.	0-15
Змістовний модуль 2 Науково-педагогічна та організаційна робота в діяльності науково-педагогічного працівника		0-30
1.	Щоденник практики	0-10
2.	Бланк контролю якості проведення навчального заняття	0-20

Модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль 1 Навчальна та методична робота в діяльності науково-педагогічного працівника		0-20
1.	Теоретичне питання.	0-10
2.	Практичне завдання.	0-10
Змістовний модуль 2 Науково-педагогічна та організаційна робота в діяльності науково-педагогічного працівника		0-20
1.	Теоретичне питання.	0-10
2.	Практичне завдання.	0-10
Залік		0-40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої та інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи аспірантів.

14. Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник. К.: Либідь, 1998. 560 с.
2. Біляковська О.О. Дидактика вищої школи: навч. посібн. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. К.: Знання, 2005. 486 с.
5. Левченко Т.І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція. Вінниця, 2007.
6. Лекції з педагогіки вищої школи. За ред. В.І. Лозової. Харків: ОВС, 2006. 496 с.
7. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи. К.: НПУ, 2003. 267 с.
8. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібн. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
9. Освітні технології: навч.-метод. посіб. За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
10. Педагогіка вищої школи. За ред. З.Н. Курлянд. К.: Знання, 2005. 399 с.

Додаткова

1. Вакалюк Т.А. Можливості використання хмарних технологій в освіті. Актуальні питання сучасної педагогіки. Матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (м. Острог, 1-2 листопада 2013 року). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2013. – С. 97–99.
2. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник. К.: Каравела, 2011. 360 с.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2008. 335 с.
4. Obradović M. PEDAGOGICAL PRACTICE WAY OF CONNECTING PEDAGOGICAL THEORY AND PRACTICE.(IJCRSEE) International Journal of Cognitive Research in science, engineering and education. 2013, 2 (1) : 1-12.

Інтернет-ресурси:

1. Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text>)
2. Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти (URL: <https://academiq.org.ua/>)